

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Cap. II. Prior quæstio deciditur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

tenti invito negat, aut differt absolutionem.

3. Constat etiam, negandam esse absolutionem ei pœnitenti, quando ex circumstantijs cognoscit, illum non habere firmum propositum resistendi consuetudini, sive abstinendi à peccatis consuetis. Quia confessarius non potest impedere absolutionem pœnitenti, quem cognoscit, non esse recte dispositum; alioqui posset data opera impendere absolutionem invalidam.

4. Certum etiam est, posse confessarium impendere absolutionem pœnitenti habenti consuetudinē peccandi (sine occasione proxima extrinseca, de qua inferius dicitur) si videt pœnitentem habere veram displicentiam de peccatis præteritis, & firmum propositum non peccandi de cœtero. An autem in hoc casu possit confessarius negare, aut differre absolutionem, dubitari potest.

5. Præsens ergo damnatio propositionis nos docet, posse negari, aut differri absolutionem habenti consuetudinem peccandi, quando nulla est spes emendationis, quamvis ore tenus dicat pœnitens se dolere, & habere propositum emendationis. Pro cuius recta intelligentia quinque quaestiones veniunt discutiendæ. Prima est, utrum habenti consuetudinem peccandi læthaliter, & habenti propositum emendationis cognitum à confessario, possit iste negare, aut differre absolutionem, etiam pœnitenti invito? Secunda est, utrum quando est vtile pœnitenti, non autem simpliciter necessarium, quod ei differatur absolutio, possit differre eam confessarius; absque consensu pœnitentis? Tertia est, An pœnitenti asserenti, se habere contritionem, & propositum non peccandi de cœtero; teneatur id credere confessarius? Quarta est, An ubi nulla est spes emendationis, & pœnitens solo verbo tenus ostendit dolorem, &

propositum; possit confessarius, aut debeat negare, vel differre absolutionem? Quæ opiniones in his quaestionibus subiaceant huic damnationi? Quas omnes singulatim discutiemus.

CAPVT II.

Prior quaestio deciditur.

SVMMARIVM.

Prima quaestio de consuetudinario, cui volenti potest differri absolutio. n. 6. Quid docuerit Sancius in hac quaestione? n. 7.

Plus requiritur ad negandam, quam ad differendam absolutionem. n. 8.

Minus est differre, quam negare absolutionem. n. 9.

Confessarius potest differre absolutionem consuetudinario dolenti de peccatis. n. 10.

Probatio desumpta ex munere medici, quod competit confessario. n. 11.

Quæ utilitas ex dilata absolutione? num. 12.

Potest differri, non expectato consensu pœnitentis. n. 13.

An ad confessarium expectet curare etiam affectum peccati? n. 14.

Confessiones consuetudinarij suspectæ sunt de efficacia propositi. n. 15.

Ad confessarium spectat parare remedium recidivo. n. 16. & 17.

Pœnitēs saepe reditur cautiore per ablationem Sacramenti. n. 18. & 19.

Maior fructus Sacramenti ex meliori dispositione. n. 20.

Melior dispositio communiter in penitente deterrito dilacione absolutionis. n. 21.

Hic fructus deprehenditur experientia. n. 22. & seq.

6. **P**rima quaestio est, Utrum habenti consuetudinem peccandi læthaliter, & simul habenti propositum

*tum emendationis cognitum à confessa-
rio, possit iste negare, aut differre abso-
lutionem, etiam sine consensu ipsius pœ-
nitentis?* Et supponimus, semper ex-
pedire, & melius esse per se, quod ubi
confessarius dilaturus est absolutio-
nem, id fiat de consensu pœnitentis; ita
ut pœnitens cognoscat, animę suę, &
emendationi proprię esse vtilem eam
dilationem absolutionis: nam correc-
tio, quę spontaneę accipitur, fructuo-
sior est; quam ea, quę accipitur à pœ-
nitente invito, & indignabundo,

7 Ioannes Sancius disp. 9. num. 6.
Sanc. & seq. affirmat, confessarium teneri
impendere absolutionem pœnitenti,
quantumcumque iste habeat consue-
tudinem peccandi, si habet dolo-
rem de peccatis, & propositum emen-
dationis; imo vero eum pœnitentem
habere ius, ut statim absolvatur. P. Sua-
Suar. rez disp. 32. de Pœnit. sect. 2. P. Azor
Azor. tom. 1. lib. 11. cap. 3. quęst. 4. & apud
Regin. Sancium cit. Reginaldus, Villalobos,
Villal. P. Sa, Delrius, Henriquez, & plures
Sa. alij communiter docent, in tali casu
Delr. non esse negandam absolutionem;
Henriq. posse tamen differri.

8 Contra hunc dicendi modum
arguit Sancius, ineptam esse eam ad-
vertentiam de non neganda, sed so-
lum differenda absolutione. Quia ut
eumque neget absolutionem confes-
sarius, illam solum negabit, donec
emendetur: sed id est differre abso-
lutionem, usquequo emendetur: ergo
importuna est ea advertentia de non
neganda absolutione, sed differenda.

9. Sed Sancius nodum in scirpo
quærit Nam valde diversum est, quod
ei pœnitenti propter consuetudinem
peccandi dicat confessarius [Nolo te
absolvere, donec auferas hanc con-
suetudinem] quàm quod dicat illi [ex-
pedit tibi, quod per vnam, vel alte-
ram hebdomadam differatur abso-
lutio, ut vim tibi inferas contra consue-
tudinem] Ex his ergo duobus modis

primum negant præfati Authores, &
secundum affirmant.

10. Dicendum ergo est: ei pœni-
tenti habenti consuetudinem peccan-
di lathaliter, & simul habenti dolo-
rem de peccatis, & verum proposi-
tum emendationis, posse confessarium
differre absolutionem, dum videt id
expedire ad eius emendationem, & ad
maiores firmitatem propositi non
peccandi de cetero; idque etiam, si pœ-
nitens renuat, & sit invitus. Ita Au-
thores supra citati, & est communis
sententia Theologorum.

11. Probat. Nam confessarius
non solum est Iudex, sed etiam Medi-
cus Spiritualis; ut constat ex Concilio
Trident. Sess. 14. cap. 8. de Sacram. Pœ-
nit. ubi agens de satisfactione, quam
imponit confessarius, ait, *Medentur
quoque peccatorum reliquijs.* Et infir-
mius: *habeant autem præ oculis, ut sa-
tisfactio, quam imponunt, non sit tan-
tum ad novę vitę custodiam, & infir-
mitatis medicamentum; sed etiam ad
præteritorum peccatorum vindictam.*
Constat etiam ex Concilio Latera-
nensi in cap. *omnis utriusque sexus,*
illis verbis: *sacerdos autem sit discre-
tus, & cautus, ut more periti medici su-
perinfundat vinum, & oleum vulneri-
bus sauciati;* Sed solet esse remedium
opportunum ad emendationem vitę,
quod differatur absolutio modo dic-
to: ergo poterit confessarius adhibere
id medicamentum vulneribus sauciati.

12. Et sane experientia docuit,
non paucos peccatores hoc remedio
avulsos esse à consuetudine peccandi;
cuius rei plura referuntur exempla.
Inter alia non leve est, quod memo-
ria traditum invenimus, apud non
vulgarem authorem, qui fidedignus
refert, fœminam quamdam, quę in
diuturna peccandi licentia vixerat,
accessisse ad confessarium, qui ut pe-
ritus medicus, opportunum remediũ
cen-

P. San-
dor.

cenfuit dilationem abfolutionis : quã dilationem ipfa cum magna indignatione accipiens, difceffit; fed die fequenti redijt, contritione, & lacrymis plena dicens [fi ceteri confeffarij fic mecum egiffent, non ego tã diu perfiffiffem in depravatis moribus.] & per hoc remedium confeffarius lucratus eft Chrifto ovem errantem. Ad hoc autem magna requiritur prudentia in confeffario; nam remedia, quã aliquibus profunt, alijs poffunt nocere, ob diverfas infirmorum difpofitiones.

13. Et ex dictis conftat, poffe confeffarium differre abfolutionem præfato pœnitenti, non expectato eius confenfu. Peritus enim medicus, qui mederi debet vlceri inveterato, quod gangrænã proximum eft, videtque, illud combustione indigere, non expectat confenfum infirmi; fed infirmo renuente comburit: quod fi infirmus omnino renuit, & manum coerces comburentis, & arces; medicus illum deferit. Eodem modo potefte procedere medicus fpiritalis in infirmitatibus inveteratis, fi prudentia dictaverit, ita expedire.

14. Respondet Ioannes Sancius *Sanc.* vbi fupra num. 17., ad confeffarium, qua medicus eft, non expectare medelam infirmitatis iam fanatã per alias confeffiones, fed folam medelam infirmitatis præfentis; atque adeo cum ea confuetudo peccandi, quã non diftinguitur à multitudine peccatorum præteritorum, iam fit fubiecta alijs confeffionibus, illa quatenus præterita, & confeffionibus fubiecta, iam eft fanata. Et quamvis ex confuetudine remaneat inclinatio vehementior ad peccandum de futuro, ea inclinatio, five habitus non eft peccatum, fed effectus peccati. Ad confeffarium autem nõ fpectare curare effectum peccati, fed ipfũ peccatum.

15. Sed hæc refponfio peccat in multis, & maxime in duobus. Primo,

quia tamquam certum fupponit, infirmitatem confuetudinis, five multitudinis peccatorum præteritorum efte iam fanatam; cum tamen fit ordinarie vehemens fufpicio, confeffiones factas tempore confuetudinis laborare defectu efficaciz propofiti. Et ideo confeffarij prudentes, & pij his, qui diurnam confuetudinem peccandi iam deferuerunt, frequenter confult, vt de toto eo tempore, quo duravit ea prava confuetudo faciant confeffionem generalem, vt revalident confeffiones præteritas, quã apud viros prudentes fufpectã funt, imo pœnitentes ipfi poftquam dereliquerunt confuetudinem peccandi frequenter, cenfent, aut faltem timent, fe in confeffionibus eo tempore factis, non habuiffe firmum propofitum non peccandi. Ideo ex hoc capite confeffarius infirmitatem præfentem fanare vult, ita vt propofitum pœnitentis cum maiori fecuritate evadat efficac. Nam licet credat probabiliter, pœnitentem habere propofitum efficac non peccandi; at eo ipfo, quod credit probabiliter, credit cum formidine, augente formidinem inveterata confuetudine; & confequenter vult ad hunc finem maioris fecuritatis, adhibere id remedium.

16. Peccat fecundo in eo, quod dicit, non fpectare ad confeffarium vt medicum fpiritualem, adhibere medelam effectui peccati, fcilicet inclinationi ad peccandũ de futuro. Conftat enim ex locis fupra citatis Concilij Lateranenfis, & Tridentini fpectare ad confefforem, vt medicum adhibere remedia *ad novã vitã custodiam*, quã funt verba Tridentini. Et præterea ipfe Ioannes Sancius *ibidem* admittit, poffe, & debere confeffarium imponere pœnitentiam medicinalem ad vitandum recidivum; & difp. 13. afferit, poft confeffarium imponere pœnitenti pro fatisfactione medicinali

nali aut frequentem confessionem pro tempore futuro aut confessionem generalem.

17. Cum ergo constet, posse, & debere confessarium adhibere remedium ad vitandum recidivum, & precipue cum Concilium Lateran. cap. *omnis utriusque* dicat: *Prudenter intelligat, quale debeat ei præbere Consilium, & cuius modi remedium adhibere, diversis experimentis utendo ad salvandum egrotum*; nec Concilium determet, quodnam remedium adhibendum sit; quin potius Concilium id remittat ad diversa experimenta confessarij; quare hoc genus medicaminis restringendum est ad satisfactionem medicinalem; & quare excludendum est remedium differendi absolutionem, quando expedit hæc dilatio?

Sanc. 18. Objicit Ioannes Sæcius n. 12. Numquam est salubre consilium differre absolutionem pœnitenti: ergo licet confessarius sit Medicus Spiritualis, numquam debet adhibere id remedium: cum medicus non debeat adhibere medicinam, nisi salubrem. Probat antecedens. Nam ad eum finem negatur, aut differtur absolutio, scilicet ut pœnitens cautior fiat ad peccata vitanda in posterum; sed pœnitens cautior fit ad peccata vitanda per virtutem Sacramenti recepti, quâ per ablationem Sacramenti. Cum Sacramentum det vberiore auxiliorum copiam ad non peccandum, quâ negatio Sacramenti, & quam dolor, quem pati posset pœnitens ex denegata absolutione: ergo cum consilium semper esse debeat de re meliori, nûquam erit salubre consilium differre absolutionem pœnitenti.

19 Respondeo primò. Si confessarius esset omnino certus de veritate, & firmitate propositi non peccandi, aliquam vim haberet id argumētum: Confessarius autem numquam habet

eam certitudinem de veritate, & firmitate propositi in eo pœnitente, qui perstitit longo tempore in consuetudine peccandi laxaliter; imo vero semper est suspitio de defectu propositi (propter rationem supra traditam) dum nō videtur aliquod singulare indicium de consuetudine derelicta; Non ergo recte infertur, quod gratia Sacramenti conferet maiores vires ad non peccandum, quando forsitam non est validum Sacramentum: Salubrius ergo consilium erit, quod fiat dispositio securior ad Sacramentum recipiendum; quam quod detur absolutio, cum suspitione nullitatis.

20. Respondeo secundò, supponendo, multo maiorem gratiam recipi, quando recipiens Sacramentum habet multo meliorem dispositionē. Demus ergo, quod confessarius, sibi omnino satisfaciatur, & tamquam certum credat, pœnitentem habere firmitatem propositi sufficientem ad valorem Sacramenti, & ad fructum eius percipiendum; & quod attentis circumstantijs censeat opportunum medium ad roborandum propositum nō peccandi, quod differatur absolutio: Quæ dilatio, ut sæpe experientia cōprobavit, deterret pœnitentem, & hoc terrore firmat magis propositum non peccandi, & quandoque arceat omnino pœnitentem à consuetudine peccandi.

21. Tum sic. Pœnitens sic deteritus dilatione absolutionis manet cū firmiore proposito non peccandi, & arcendi consuetudinem illam in veteratâ; & consequenter multo meliorem dispositionem ad recipiendum Sacramentum, quam antea: ergo sic multo maiorem fructum recipit ex Sacramento, quam si antea recepisset; imo, & fortasse multo maiorem, quâ in omnibus confessionibus toto consuetudinis tempore factis.

22. Instabis. Vnde Sciemus, non oriturum esse tantumdem fructum

ex confessione facta absque dilatione absolutionis, quantum de facto ortum est post dilationem absolutionis: nam cum supponamus, illum poenitentem habere propositum non peccandi; credibile est, quod ipsum Sacramentum conferet gratiam qua poenitens possit resistere, & de facto resistat consuetudini.

23. Respondeo, ab experientia constare, quod post multas confessiones persistit peccator in sua depravata consuetudine, & post vnam dilationem absolutionis convellit radicibus eam consuetudinem; vt in exemplo allato: vel quia peccator, quando confitetur in ipso tempore consuetudinis non habebat firmitatem propositi; atque adeo non erat illi fructuosum Sacramentum; vel quia si habuit sufficientiam propositi, eius tamen firmitas fuit tam parvæ intentionis vt fructus etiam esset parvus, & non talis, qui possit radicibus convellere consuetudinem.

CAPVT III.

An quando dilatio absolutionis non est necessaria, sed utilis possit fieri absque consensu poenitentis?

SUMMARIVM.

Aliqui docent, expectandum esse consensum poenitentis. n. 24.

Dilatio, vel negatio absolutionis, que saepe est necessaria, saepe solum utilis, indiget prudentiâ confessarij. n. 25.

Potest differri absolutio absque consensu poenitentis. n. 26.

Consuetudinarius est in periculo aeternae damnationis: propterea indigens urgentiori remedio. n. 27.

Talis saepe deterretur dilatione absolutionis. n. 28.

24. **Q**uidam Doctores Lovanienses in libello supplici oblato Sacrae Congregationi asseruerunt, hanc esse doctrinam communem in Academia Lovaniensi: nempe dilationem, aut negationem absolutionis, quando illa est simpliciter necessaria, fieri debere absque consensu poenitentis; quando verò illa est dumtaxat utilis fieri non posse absque consensu illius. Explicant ibidem causas, quae negationem, aut dilationem absolutionis faciunt necessariam; & enumerant tres, scilicet ignorantiam mysteriorum Fidei, defectum dispositionis in poenitente, & proximam peccandi occasionem. In reliquis autem casibus, vt differatur absolutio, petendum esse consensum à poenitente.

25. Et in primis negari non potest, negationem, aut dilationem absolutionis quandoque esse necessariam, vt in tribus casibus proxime relatis, quorum posterior maiori indiget explanatione; quandoque non esse necessariam, vtilem tamen poenitenti, scilicet ad maiorem securitatem emendationis in futurum; quâdoque, etiam esse perniciosam; vt quando confessarius est sufficiens securus de dispositione poenitentis, & videt signa ingentis tristitiæ, & cuiusdam quasi desperationis in poenitente ex hac negatione, aut dilatione absolutionis; scio enim, non nullos poenitentes, quibus negata, aut dilata fuit absolutio, in tam profundam abyssum tristitiæ incidisse, vt per plurimos annos à Sacramento Poenitiæ recesserint. Et hæc omnia satis declarant, quam magna prudentia requiratur in confessarijs, vt hoc pharmacum salutis cum discretionem administrent.

26. Sed contra eam assertionem Lovaniensium assero, non solum differri posse absolutionem à confessario, absque consensu poenitentis, quâdo